

PHP ile İnternet Programlama

Prof.Dr. Tolga GÜYER

Gazi Üniversitesi
Gazi Eğitim Fakültesi
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü

1. BÖLÜM: Bilgisayarımızı PHP'ye Hazırlamak

PHP Yorumlayıcısı ve Sunucu Yazılımı

Bilgisayarınızda PHP programlama dilini çalışır duruma getirmek için öncelikle yapmanız gereken, bilgisayarınızı bir PHP sunucusu haline getirmektir. Bu işlemin iki ayağı bulunmaktadır:

PHP dilinde yazılmış kodların yorumlanma ve gramer çözümleme (parsing) işlemlerini gerçekleştirecek PHP yorumlayıcısının kurulması.

Bilgisayarımızda konumlandırılan PHP kodlarının, istemci tarafındaki internet tarayıcı yazılımı tarafından doğru bir şekilde görüntülenebilmeleri için gereken sunucu yazılımının kurulması.

PHP Yorumlayıcısı ve Sunucu Yazılımı

Bu yazılımların her ikisi de internet üzerinden ücretsiz olarak dağıtılmaktadır. Sunucu yazılımı olarak güvenilirliği uzun bir süredir kanıtlanmış olan Apache sunucusunu kullanacağız.

Apache sunucusunun çalışır duruma geldiği bir bilgisayar, hem yerel PHP uygulamalarını çalıştırabilir, hem de doğrudan internet üzerinden gelecek sayfa görüntüleme isteklerini karşılayacak duruma gelmiştir. Ancak aynı bilgisayarda başka bir web sunucusunun çalışır durumda olmadığından emin olunması gerekmektedir.

Kod Yazma

Geleneksel programlama dillerinde, kod yazmak için genellikle derleyici/yorumlayıcı ile birlikte bir de editör yazılımı kurulur. Ancak hemen hemen bütün internet programlama dillerinde olduğu gibi PHP için de standart bir not defteri uygulaması, kod yazıp çalıştırmak için yeterlidir.

Ancak sağladıkları kod tamamlama, kod renklendirme ya da çevrimiçi yardım gibi kolaylıklar nedeniyle programcılar tarafından çeşitli kod yazma editörleri daha çok tercih edilmektedir. Bunlara örnek olarak PHP Designer ve ZEND verilebilir. Bununla birlikte, popüler bir web tasarım aracı olan Adobe Dreamweaver yazılımı da bilgisayarımızda yerel PHP uygulamaları geliştirmek için kullanılabilir.

Veritabanı Uygulamaları

Her ne kadar bir çok veritabanı yönetim sistemiyle çalışabilse de, PHP programcıları genellikle MySQL veritabanı yönetim sistemini tercih ederler.

MySQL veritabanı yönetim sistemini diğerlerinden ayıran en önemli fark, kuşkusuz ki açık kaynak kodlu ve ücretsiz olmasıdır. Diğer yandan, ücretsiz olarak dağıtılan yazılımların kalitelerinin de düşük olduğuna dair görüşe de güzel bir ters örnek oluşturmaktadır. Şöyle ki MySQL veritabanı sistemi çok büyük veri yığınlarında oldukça iyi performans sergilemektedir.

Günümüzde Google ve Yahoo gibi şirketler tarafından tercih edilen bir veritabanı yönetim sistemi olduğunu söylersek, bu bize MySQL'in kapasitesi ve yapabilecekleri hakkında bir fikir verecektir.

XAMPP

Bilgisayarımızı PHP'ye hazır bir biçime getirmek için gereken yazılımları standart ayarları ile bütün olarak kuran ve çalışır duruma getiren tümleşik kurulum sistemleri bulunmaktadır. Bunlardan en çok tercih edilen ikisi, EasyPHP ve XAMPP dir. Her iki yazılım da internet üzerinden tam sürüm olarak ücretsiz olarak yayınlanmaktadır.

Bu sistemlerde, tek bir kurulum dosyasını (setup) çalıştırıp kurulumu gerçekleştirmek suretiyle bilgisayarınızda PHP yorumlayıcısının onaylanmış son sürümünü, Apache sunucusunu ve veritabanı destekli uygulamalar geliştirmek için kullanılacak MySQL veritabanı yönetim sistemini çalışır duruma getirebilirsiniz.

XAMPP

Apache Friends (Apache Dostları) adlı organizasyona ait web sitesinin XAMPP bölümünden indirebileceğiniz sistemi, kurulum dosyasını çalıştırarak bilgisayarınıza geçerli ayarlar ile kurabilirsiniz. Kurulum işlemi standart bir uygulama kurma işleminden farksızdır ve oldukça kolaylaştırılmış bir süreçtir.

Sistemin farklı işletim sistemi platformları için (Windows, Linux, MacOS) sürümlerinin yanı sıra konuyla ilgili bir çok bilgi, belge ve bağlantıdan oluşan geniş bir arşive ulaşabileceğiniz sitenin internet adresi,

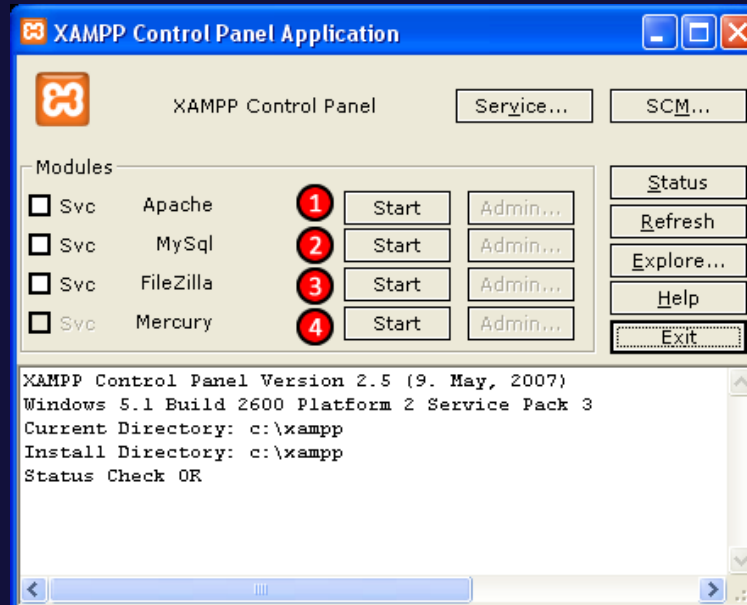
<http://www.apachefriends.org>

biçimindedir.

XAMPP

XAMPP uygulamasını bilgisayarınıza indirdiğinizde kendi-kendini açan bir sıkıştırılmış uygulama ile karşılaşacaksınız (Windows sürümünde). Uygulamayı, bu dosyayı çalıştırarak kurabilirsiniz.

Kurulum aşamasından sonra çalıştıracığınız XAMPP kontrol paneli uygulaması, karşınıza aşağıdaki gibi bir pencere açacaktır:

XAMPP

1. Apache web sunucusunu başlatır.
2. MySQL veritabanı yönetim sistemini başlatır. (MySQL veritabanı sisteminin yönetimi, ilerleyen bölümlerde detaylı olarak ele alınacaktır.)
3. Filezilla FTP sunucusunu başlatır.
4. Mercury e-posta sunucusunu başlatır.

XAMPP

Kurulum aşamasından sonra, kontrol panelinden (XAMPP Control Panel) Apache sunucusunu başlattığınız takdirde bilgisayarınız yerel sunucu (localhost) olarak PHP uygulamalarınızı çalıştırabilir hale gelmiştir. Uygulamanızın niteliğine bağlı olarak diğer sistemleri de başlatabilirsiniz. Örneğin uygulamanız veritabanı destekli olarak çalışacak ise, MySQL sisteminin de XAMPP kontrol panelinden başlatılmış olması gerekir.

Apache sunucusunun ve diğer XAMPP sistemlerinin bu şekilde el ile başlatılması durumunda, bilgisayarınızın her açılışında bu işlemlerin tekrar edilmesi gerekir. Eğer bu yazılımların bilgisayarınızla beraber otomatik olarak açılmasını istiyorsanız, her birinin yanında yer alan Svc işaret kutusunu işaretlemek suretiyle bu uygulamaları işletim sisteminizin çalışan hizmetleri arasına alabilirsiniz.

XAMPP

Apache sunucusu başarılı olarak başlatıldı ise, çalıştırmak istediğiniz PHP dosyasını/dosyalarını içeren yerel klasörü,

...\XAMPP\htdocs\

klasörüne kopyaladıktan sonra, internet tarayıcısının adres kısmına

localhost/<yerel klasör adı>/programın_adi.php

yazmanız yeterli olacaktır. Burada yerel klasör, geliştirdiğiniz uygulamaya ait bütün PHP dosyalarını içeren, internet adreslerinde geçerli olmayan karakterleri kullanmadan isimlendireceğiniz klasörü belirtmektedir.

XAMPP

Örneğin php kodlarınızın yer aldığı dosyanın adı “ilk_ornek.php”, bu dosyayı içeren klasör “ornekler” olsun. Bu klasörü htdocs klasörüne kopyalayıp, internet tarayıcınızın adres çubuğuna,

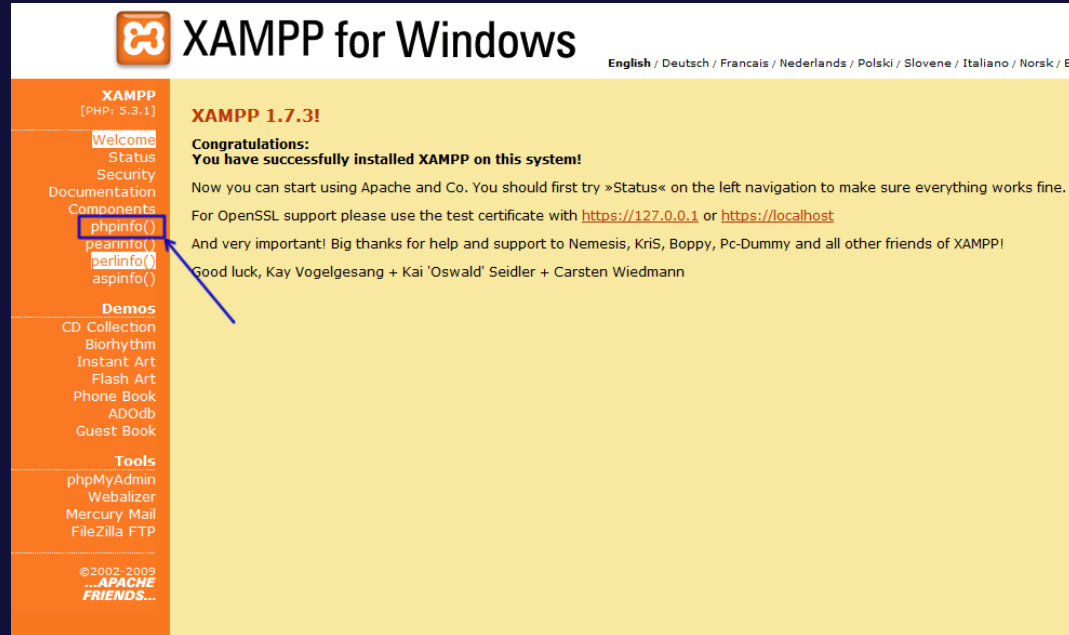
`localhost/ornekler/ilk_ornek.php`

yazdığınız takdirde uygulamanızın çalıştığını göreceksiniz.

Genel olarak her uygulamaya ait dosyaların htdocs içerisinde farklı bir klasörde yer alması uygun olacaktır.

XAMPP

XAMPP kurulumu, PHP yorumlayıcısını en çok kullanılan geçerli ayarları ile kurar. Bu ayarları görmek için web tarayıcınızdan yerel sunucu üzerinde bulunan XAMPP ana sayfasına ulaşarak (<http://localhost/xampp>) buradan `phpinfo()` bağlantısına tıklamanız yeterli olacaktır. Bu durumda karşınıza kategorize edilmiş bir biçimde bilgisayarınızda geçerli olan PHP ayarları gelecektir.

XAMPP for Windows English / Deutsch / Francais / Nederlands / Polski / Slovene / Italiano / Norsk / Es

XAMPP [PHP: 5.3.1]

Welcome
Status
Security
Documentation
Components
Demos
Tools

phpinfo()
pearinfo()
perlinfo()
aspinfo()

XAMPP 1.7.3!
Congratulations:
You have successfully installed XAMPP on this system!

Now you can start using Apache and Co. You should first try »Status« on the left navigation to make sure everything works fine.

For OpenSSL support please use the test certificate with <https://127.0.0.1> or <https://localhost>

And very important! Big thanks for help and support to NemesiS, KriS, Boppy, Pc-Dummy and all other friends of XAMPP!

Good luck, Kay Vogelgesang + Kai 'Oswald' Seidler + Carsten Wiedmann

©2002-2009
...APACHE
FRIENDS...

XAMPP

Mevcut PHP ayarlarını değiştirmek için, ilgili ayarlar dosyası olan

`php.ini`

dosyasının herhangi bir metin editöründe açılıp düzenlenmesi yeterlidir. Normal koşullarda bu dosya,

`...\xampp\php`

klasöründe yer alacaktır.